ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆಯ ಮಹತ್ವ

ಪ್ರತಿಭಾ ಸಾಲುಟಗಿಮಠ ಮತ್ತು ಉಮಾ ಹಿರೇಮಠ

ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ – ೫೮೦ ೦೦೫

☎: ೮೭೨೨೮ ೨೫೪೯೬ **ಮಿಂಚಂಚೆ:** spratibha210@gmail. com

ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಅಮವಾಸ್ಯೆ ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಅಡುಗೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದಾಗ ಎಲ್ಲರು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಪೌಷ್ಠಿಕಾಂಷವುಳ್ಳ ಆಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ರೋಗವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುವಂತೆ 'ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ ಊಟ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ' ವೆಂದು ಗಾದೆ ಉಂಟು. **ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಎಲ್ಲರು ಬೇರೆ ಸಂಬಂಧಿಕ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಹಬ್ಬಗಳು ಬಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹಳ ಖುಷಿ, ಏಕೆಂದರೆ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬಗಳಿಗೆ ಎಂದೂ ಕೊನೆಯನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲ.**

ನಮ್ಮ ಭಾರತ ಹಲವಾರು ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳ ತವರೂರು. 'ಹಬ್ಬ' ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಡಗರ, ಸಂಭ್ರಮ. ಹಬ್ಬ ಬರುವುದು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಾರ ಇರುವಾಗಲೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬದ ತಯಾರಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮನೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗೆ ಇರಲಿ ಇದ್ದಷ್ಟು ದುಡ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಿಂಡಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಗೃಹಿಣಿಯರ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಪದ್ಧತಿ, ತಯಾರಿಸುವ ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸು, ದೇವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ ಎಲ್ಲವೂ ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಹಬ್ಬ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ದಸರಾ, ದೀಪಾವಳಿ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿ ಹದಿನೈದು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬರುವ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಮತ್ತು ಅಮವಾಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷತೆ ಇದೆ. ಈ ರೀತಿ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಚಿಕ್ಕಮಲ್ಲಿಗವಾಡ ಗ್ರಾಮದ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ನೀಡಿದ ವಿವರಣೆ ತುಂಬಾ ಅಹ್ಲಾದಕರ.

ಕಾರ ಹುಣ್ಣಿಮೆ

ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯು ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯು ಬಂತೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹಳ ಖುಷಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಾರಹುಣ್ಣಿಮೆಯು ಎಲ್ಲ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆ. ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಹಬ್ಬಗಳು ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರ್ಥ. ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ವಿಶೇಷ ಎಂದರೆ ಎತ್ತಿನ ಪೂಜೆ. ಅಂದಿನ ದಿನ ಎತ್ತು ಇದ್ದವರ ಮನೆಯಲ್ಲಂತೂ ಸಡಗರ ಸಂಭ್ರಮ. ಎತ್ತಿನ ಮೈಯನ್ನು ತೊಳೆದು ಅದರ ಮೈತುಂಬ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ಕೋಡಿಗೆ ಬಣ್ಣ, ಕೊರಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಹೂ–ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯೋಗವಾದ್ದರಿಂದ ಎತ್ತುಗಳ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರೂ ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಕಾರಹುಣ್ಣಿಮೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರಬೇಕು. ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಳಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಸವಣ್ಣ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ ಅಂದಿನ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಊರ ತುಂಬ ಓಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಊರ ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗಿ 'ಕರಿ' ಹರಿಯುವುದು, ಅಂದರೆ ಬೇವಿನ ತಪ್ಪಲನ್ನು ಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ತಂದು ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಜೋಳ ಹಾಗೂ ಗೋದಿಯ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಇಡುವುದರಿಂದ ಗೋದಿ ಮತ್ತು ಜೋಳದಲ್ಲಿ ಯಾವ ತರಹದ ಹುಳುಗಳು ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬಿಕೆ.

ಇದೇ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಸಡಗರದ ಹಬ್ಬ ಮಣ್ಣೆತ್ತಿನ ಅಮವಾಸ್ಯೆ. ಈ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ

ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಎತ್ತನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯುಂಟು. ಈ ಮಣ್ಣಿನ ಎತ್ತನ್ನು ೫ ಮಂಗಳವಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಯಸ ಅಥವಾ ಹೋಳಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಐದು ಮಂಗಳವಾರವೂ ಹೀಗೆ ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಎಡೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ನಾಗರ ಅಮವಾಸ್ಯೆ

ಈ ಹಬ್ಬ ಬರುವುದು ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ. ಪಂಚಮಿ ಹಬ್ಬ ಬಂತೆಂದರೆ ಸಾಕು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗಂತೂ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಖುಷಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಹಬ್ಬಗಳಿಗಿಂತ ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ತವರು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಹೆಚ್ಚು. ಆದುದರಿಂದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ 'ಪಂಚಮಿ ಹಬ್ಬ ಉಳಿದಾವ ನಾಲ್ಕು ದಿನ, ಅಣ್ಣ ಬರಲಿಲ್ಲ ಯಾಕೋ ಕರಿಲಾಕ' ಎಂದು ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾತಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಜೋಕಾಲಿ ತೂಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿಗಳೆಂದರೆ ಐದು ತರಹದ ಉಂಡೆಗಳು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಎಳ್ಳು ಉಂಡಿ, ಶೇಂಗಾ ಉಂಡಿ, ರವೆ ಉಂಡಿ, ಅಳ್ಳಿಟ್ಟು ಉಂಡಿ ಹಾಗೂ ತಂಬಿಟ್ಟು ಉಂಡಿ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಅಮವಾಸ್ಯೆ ದಿನ ಹೋಳಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯಾದ ೩ ದಿನಕ್ಕೆ ಹುತ್ತದಿಂದ ಮಣ್ಣನ್ನು ತಂದು ನಾಗಪ್ಪನನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಾಲನ್ನು ಎರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಾಲು ಎರೆಯುವ ದಿನ ನಾಗಪ್ಪನ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಐದು ತರಹದ ಉಂಡಿಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಂಚಮಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ೩ ದಿನ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಲು, ತುಪ್ಪದಿಂದ ಎರೆಯುವುದು ಮೊದಲನೆಯ ದಿನವಾದರೆ ಎರಡನೆಯ ದಿನದಂದು ಬೆಲ್ಲದ ಹಾಲಿನಿಂದ ನಾಗಪ್ಪನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಕೆರಂಬ್ಲಿ ಎಂದು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೆಯ ದಿನ ಕುಚ್ಚಿದ ಕಡಬು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಕರಿದ ಕಡಬು ಮಾಡಿ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಹೊಲಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆ ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ತೆಗ್ಗು ತೋಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಭೂಮಿ ತಾಯಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಫಸಲು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ.

ನೂಲ ಹುಣ್ಣಿಮೆ

ಈ ಹಬ್ಬವು ಅಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರೆಂದರೆ 'ರಾಖಿ ಹಬ್ಬ' ಅಥವಾ 'ರಕ್ಷಾ ಬಂಧನ' ಎಂದು. ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರಿಗೆ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ರಕ್ಷಣೆ ಆಸರೆ ನೀಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಈ ಹಬ್ಬ ಬಹಳ ಸಂಭ್ರಮದ ಹಬ್ಬ. ಈ ರೀತಿ ಅಣ್ಣನ ಕೈಗೆ ರಾಖಿ ಕಟ್ಟಿದಾಗ ಅಣ್ಣನು ತಂಗಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಪಾಯಸವನ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. 'ನೂಲ' ಎಂದರೆ 'ದಾರ' ಎಂದರ್ಥ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೆಲವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೂಲ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಈಗಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಬೆನಕನ ಅಮವಾಸ್ಯೆ

ಈ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯು ಸಹ ಬರುವುದು ಅಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ. 'ಬೆನಕ' ಎಂದರೆ ಗಣೇಶ ಎಂದರ್ಥ. ಈ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಕರಿದ ಕಡಬನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಅಂದಿನ ದಿನ ದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯಾದ ಮೂರನೆಯ ದಿನಕ್ಕೆ 'ಗಣೇಶ ಚತುರ್ಥಿ' ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಸಂಭ್ರಮವೇ ಸಂಭ್ರಮ. ಎಲ್ಲರೂ ಮನೆಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡಿ ಗಣೇಶ ಇಡುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಗಣೇಶನನ್ನು ತಂದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಮುಂದೆ ಹಣ್ಣು-ಹಂಪಲನ್ನು ಇಟ್ಟು ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನನ್ನು ಕೆಲವು ಜನ ೫ ದಿನ, ೯ ದಿನ ಅಥವಾ ೧೧ ದಿನ ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿ ನಂತರ ವಿಸರ್ಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ದಿನ ಗಣೇಶನನ್ನು ಮನೆಗೆ ತರುವಾಗ ಪಟಾಕಿಗಳ ಸದ್ದೆ ಸದ್ದು. ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಿಗಂತೂ ತುಂಬಾ ಖುಷಿ.

ಅಂದಿನ ದಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಿಹಿ ಸಜ್ಜಿಗೆ ಪಾಯಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೆಯ ದಿನ ಕಡಬು ಮತ್ತು ಭಜಿಯನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೂರನೆಯ ದಿನ ರೊಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಪುಂಡಿಪಲ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಪುಂಡಿಪಲ್ಯೆಯನ್ನು ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಬಳುಸುವುದರಿಂದ 'ಗಣಪತಿ ಬಪ್ಪಾ ಮೊರೆಯೊ ಪುಂಡಿ ಪಲ್ಯೆ ಸೊರೆಯೊ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಅಳ್ಳಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಯ ದಿನ ಐದನೆಯ ದಿನ ಗಣೇಶನನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸುವ ಕಳಿಸುವ ದಿನ. ಅಂದಿನ ದಿನ ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ರಂಗೋಲಿ ಹಾಕಿ ಗಣೇಶನನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೂ ರಂಗೋಲಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅಂದಿನ ದಿನ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ 'ಶ್ಯಾವಿಗೆ ಪಾಯಸ'ವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಪಟಾಕಿಯ ಸದ್ದೆ ಸದ್ದು.

ಮಹಾನವಮಿ ಅಮವಾಸ್ಯೆ

ಈ ಹಬ್ಬವು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಬ್ಬದ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಬನ್ನಿ ಗಿಡ ಹಾಗೂ ತಾಯಿ ಚಾಮುಂಡೇಶ್ವರಿಯ ಪೂಜೆ. ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರೆ "ದಸರಾ". ಈ ಹಬ್ಬ ಬಂತೆಂದರೆ ಸಾಕು ಮೈಸೂರಿನ ಅರಮನೆ ಬಣ್ಣದ ಬೆಳಕಿನ ಸರಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸಾವಿರಾರು ಜನ ದಸರಾ ಹಬ್ಬ ನೋಡಲೆಂದೆ ಮೈಸೂರು ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮನೆಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿ ಸುಣ್ಣ-ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಘಟ್ಟ ಹಾಕುವುದು ಅಂದರೆ ಒಂಭತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೂ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಪುರಾಣ ಓದುವ ಪದ್ಧತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ದಸರಾ ಹಬ್ಬ ನಾಡ ಹಬ್ಬ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಹಬ್ಬದ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯ ಮರುದಿನದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಒಂಭತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಹಗಲು - ರಾತ್ರಿ ದೀಪ ಕಾಯುವುದು, ಪುರಾಣ ಓದುವುದು ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂಭತ್ತು ದಿನವೂ ದುರ್ಗಾ ದೇವಿಯ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಳಿಗೆ, ಕಡಬು, ಪಾಯಸ, ಶಿರಾ ಹಾಗೂ ಬೆಲ್ಲದ ಬೆಳೆ ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಒಂದೊಂದು ತರಹದ ಸಿಹಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬದ ಕೊನೆಯ ದಿನ ಅಂದರೆ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ದಿನ ಬನ್ನಿ ಹಬ್ಬ ಮತ್ತು ಆಯುಧ ಪೂಜೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆಯುಧ ಪೂಜೆ ಎಂದರೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ವಸ್ತುಗಳು ಅಂದರೆ ಕುಡುಗೋಲು, ಕೊಡಲಿ, ಇಳಿಗೆ ಕುಟ್ಟುವ, ಬೀಸುವ ಇತ್ಯಾದಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬನ್ನಿ ಹಬ್ಬ ಎಂದರೆ ಬನ್ನಿಯನ್ನು ಬಂಗಾರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ಅಂದಿನ ದಿನ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಯಂಕಾಲ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಮನೆಗೆ, ಪರಿಚಯದವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹಿರಿಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಸೀಗೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆ

ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಮನೆಯ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂದಿನ ದಿನ ಹೊಲಕ್ಕೆ "ಚರಗ" ಚೆಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಊಟ ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. "ಚರಗ" ಎಂದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನಾ ತರಹದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಅಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಎಲ್ಲ ತರಹದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಚರಗ ಎಂದು ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಭೂಮಿತಾಯಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಳು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ. ಈ ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುರಕ್ಕಿ ಹೋಳಿಗೆ, ಶೇಂಗಾ ಹೋಳಿಗೆ, ಕೋಡಬಳೆ, ಕರ್ಚಿಕಾಯಿ, ಜೋಳದ ಕಡುಬು, ಕುಚ್ಚಿದ ಕಾರಾ, ವಡೆ ಈ ರೀತಿ ನಾನಾ ತರಹದ ಅಡುಗೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂದಿನ ದಿನ ಎಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೂಡಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದಿನವೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಲವು ಜನ ಒಬ್ಬರೆ ಕುಳಿತು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಲವಾರು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ವೇಳೆಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಬಂದು ಊಟ ಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೂತು ಊಟ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತುಂಬಾ ಖುಷಿ ತರುತ್ತದೆ.

ದೀಪಾವಳಿ ಅಮವಾಸ್ಯೆ

ದೀಪಾವಳಿ ಎಂದರೆ ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಇದು ದೀಪಗಳ ಹಬ್ಬ. ಈ ಹಬ್ಬವು ಸಹ ಎಲ್ಲ ಹಬ್ಬಗಳಂತೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಬಣ್ಣ-ಬಣ್ಣದ ಆಕಾಶ ಬುಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ದೀಪಗಳ ಕಾರುಬಾರವೆ. ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆ ನೋಡಲು ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪೂಜೆ ಎಂದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜೆ. ಈ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಕೆಲವರು ಅಮವಾಸ್ಯೆ ದಿನವೇ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಪಾಡ್ಯಯ ದಿನ ಅಂದರೆ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯ ಮರುದಿನ ಈ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಾಡ್ಯಯ ದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಪಾಡ್ಯಯ ದಿನ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಅಂದಿನ ದಿನ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಇಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಆಕಳ ಸಗಣಿಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಆಕಳ ಹೆಜ್ಜೆ ಗುರುತನ್ನು ಇಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಸಹ ಇದೆ. ಈ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಸುಣ್ಣ ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇದೆ. ಒಂದು ದಿನ ಪಾಂಡವರ ಆಕಳುಗಳು ಕಾಣದಂತೆ ಮರೆಯಾದವು. ಆದಕಾರಣ ಅವು ತಿರುಗಿ ಮನೆಗೆ ಬರಲಿ ಎಂದು ಈ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಹೀಗೆ ಆ ಪದ್ಧತಿಯು ಈಗಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಂದಿನ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ತರಹದ ಹಣ್ಣು-ಹಂಪಲು, ಬಾಳೆಗಿಡ, ಕಬ್ಬು ತಂದು ದೇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮಂಟಪದಂತೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಬಿಂದಿಗೆಗೆ ಹೊಸ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಡಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ರೂಪ ಕೊಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಳಿಗೆ, ಗೋದಿ ಹುಗ್ಗಿ, ವಡೆ, ಭಜೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಾನಾ ತರಹದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ದೀಪಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಹಬ್ಬದ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವಿವಿಧ ತರಹದ ಆಕಾಶಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ೫ ದಿನ ಅಥವಾ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಅಥವಾ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸ ಪೂರ್ತಿ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಹಾಕುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ.

ಮಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ

ಈ ಹಬ್ಬ ಬರುವುದು ಜನೆವರಿ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಹಬ್ಬಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಈ ಹಬ್ಬವು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಮಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಎಂದು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ರಥಸಪ್ತಮಿ ಎಂದು, ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪೊಂಗಲ್ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದುಂಟು.

ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಎರಡು ದಿನ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬದ ಮೊದಲನೆಯ ದಿನ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಭೋಗಿ ಎಂದು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಸಜ್ಜೆ ರೊಟ್ಟಿ, ಕಾಳುಪಲ್ಯೆ, ಬದನೆಯಕಾಯಿ, ಗಜ್ಜರಿ ಮತ್ತು ಕಡಲೆಯನ್ನು ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಭರ್ತಾ ಎಂದು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಸಿಹಿ ಎಂದರೆ 'ಮಾದಲಿ' ಮತ್ತು ಎಳ್ಳು ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಮನೆ ಮನೆಗೂ ಹೋಗಿ ಎಳ್ಳು ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಾವು ನೀವು ಎಳ್ಳು ಬೆಲ್ಲದಂತೆ ಇರೋಣ ಎಂದು ಶುಭ ಹಾರೈಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ

ಈ ಹಬ್ಬ ಬರುವುದು ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ. ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಬಣ್ಣದ ಆಟ ಆಡುವುದು. ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ದೊಡ್ಡವರು ಸಹ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಆಡಲು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ಆಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಕಾಮಣ್ಣನ್ನು ಸುಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಾದ ನಂತರ ಎಲ್ಲರು ತರ-ತರಹದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಆಡಿ ಬಣ್ಣ-ಬಣ್ಣದ ಗೊಂಬೆಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬದ ಹೆಸರೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಹೋಳಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕರಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳಾದ ಬಜಿ, ವಡೆ ಇಂತಹ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬಣ್ಣ ಆಡಿದ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಜಿ ಹಾಗೂ ಗಾರಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ.

ಯುಗಾದಿ ಅಮವಾಸ್ಯೆ

ಈ ಹಬ್ಬ ಬಂತೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಹಬ್ಬಗಳಿಗೂ ಕೊನೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬವು ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಉಡಗಿಸುವುದಂತೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಹಬ್ಬವು ಆದ ನಂತರ ಮುಂದೆ ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಬ್ಬಗಳು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯುಗಾದಿಯು ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಉಡಗಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಾಡಿಕೆ ಇದೆ.

ಯುಗಾದಿ ಹಬ್ಬ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಖುಷಿ ಕೊಡುವ ಹಬ್ಬ. ಹಬ್ಬದ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರ ಜೀವನದಲ್ಲೂ ಸುಖ ದುಃಖ ಸಮಾನವಾಗಿ ಇರಲಿ ಎಂದು ಆ ದಿನ ಬೇವು – ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಮಾವಿನ ಎಲೆ ಮತ್ತು ಬೇವಿನ ಟೊಂಗೆಗಳ ತಳಿರುತೋರಣವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಬೇವಿನ ತಪ್ಪಲನ್ನು ಬಿಸಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ತಲೆಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದಿನ ದಿನ ತರ–ತರಹದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಕರಿಯಮ್ಮನ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬರುವ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖವಾದ ಈ ಹಬ್ಬಗಳಷ್ಟೇಲ್ಲದೇ ಅಮವಾಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಹುಣ್ಣಿಮೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ

ಬನದ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಮತ್ತು ಅವರಾತ್ರಿ ಅಮವಾಸ್ಯೆ

ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯು ಜನೆವರಿ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆ/ಅಮವಾಸ್ಯೆಯು ದಿನ ಮನೆಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಿಹಿ ಸಜ್ಜಿಗೆ, ಪಾಯಸ, ಹೋಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಶಿರಾ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣ ದೇವರ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬರುವ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಭಾರತ ಹುಣ್ಣಿಮೆ

ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯು ಫೆಬ್ರವರಿ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾರತ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರೆಂದರೆ 'ಗುಡಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮನ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಸಿಹಿ ಎಂದರೆ ಕರಿದ ಕಡುಬು, ವಡೆ, ಸಂಡಿಗೆ, ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಉಳವಿ ಚನ್ನಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಸಹ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಸಾಯಂಕಾಲ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ತೇರಿನ ರಂಗೋಲಿ ಹಾಕುವುದು ವಿಶೇಷ.

ಶಿವರಾತ್ರಿ ಅಮವಾಸ್ಯೆ

ಇದು ಸಹ ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಒಂದು ಅಮವಾಸ್ಯೆ. ಈ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎರಡು ದಿನ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯ ದಿನ ಏಕಾದಶಿ ಎಂದು ಮಾಡಿ ಅಂದಿನ ದಿನ ಎಲ್ಲರೂ ಉಪವಾಸ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲರೂ ಶಿವನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಜಾಗರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿದ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಎಲ್ಲರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಶಿವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶಿವನ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಣ್ಣು–ಹಂಪಲನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಖರ್ಜೂರ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ದ್ರಾಕ್ಷಿಹಣ್ಣು, ಕಲ್ಲಂಗಡಿ ಹಣ್ಣು ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಾಬೂದಾನ, ಅಳ್ಳಿಟ್ಟು ಹೀಗೆ ಸಿಹಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರು ಈ ತರಹದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೆಯ ದಿನ ಹೋಳಿಗೆ, ಗೋದಿ ಹುಗ್ಗಿ ಮಾಡಿ ಶಿವನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ದವನದ ಹುಣ್ಣಿಮೆ

ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಬರುವುದು ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ. ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಚಿಕ್ಕಮಲ್ಲಿಗವಾಡ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಚರಿಸುವುದು "ಬಸವಣ್ಣದೇವರ ಜಾತ್ರೆ" ಹಾಗೂ ಈ

ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಹನುಮಜಯಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಿಹಿ ಮಾದಲಿ ಮತ್ತು ಪಾಯಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಕ್ಷದತ್ತಿಗೆ ಅಮವಾಸ್ಯೆ

ಈ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನ ಕಡಬು, ಹೋಳಿಗೆ, ಸಿಹಿ ಸಜ್ಜಿಗೆ, ಪಾಯಸ ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ಸಿಹಿ ಅಡುಗೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣ ದೇವರ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯಾದ ಎರಡು–ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರ ಜಯಂತಿ ಹಾಗೂ ಅಕ್ಷಯ ತೃತೀಯ ದಿನ ಎಂದು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿನ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಹಳ ಸೂಕ್ತವಾದ ದಿನ ಮನೆಕಟ್ಟಲು, ಗೃಹಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲು ಅದರಲ್ಲೂ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಇದೊಂದು ಸಂಭ್ರಮದ ದಿನ.

ಕಡ್ಲಿಕಡಬು ಹುಣ್ಣಿಮೆ

ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಕರಿದ ಕಡುಬನ್ನು ಮಾಡುವುದು ವಿಶೇಷ. ಇದೊಂದೆ ಅಲ್ಲದೆ ಅವರವರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತರಹದ ಸಿಹಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದೆ ತರನಾಗಿ ಅನಂತರ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಛಟ್ಟಿ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಅಂದರೆ ಗೌರಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ್ತಿಲು ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಬರುವುದು ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ. ಈ ಗೌರಿಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಿರಿಯರ ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಹಿರಿಯರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಎಂದರ್ಥ. ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆಯ ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ತಂದು ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆರತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಜ್ಜನ ಮನೆಯಿಂದ ಆರತಿಯನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವರನ ಮನೆಯಿಂದ ಆರತಿಯನ್ನು ತರುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಇದೆ. ಈ ಹೊಸ್ತಿಲ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗೊಡಚಿ ವೀರಭದ್ರೇಶ್ವರ ಜಾತ್ರೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜಾತ್ರೆ ಶುರುವಾದ ದಿನದಿಂದ ಹಿಡಿದು ನಂತರದ ಅಮವಾಸ್ಯೆ ಬರುವ ತನಕ ಯಾವುದೇ ತೆರನಾದ ಶುಭಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಅಮವಾಸ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ನಮ್ಮ ಭಾರತ, ಹಬ್ಬಗಳ ತವರೂರು ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇದ್ದವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಿಹಿ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತಂತೆ. ಹೀಗೆ ಇದ್ದಾಗ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇದ್ದವರು ಮಾತ್ರ ಪೌಷ್ಠಿಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದಕಾರಣ ಎಲ್ಲರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಪೌಷ್ಠಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಅಮವಾಸ್ಯೆ ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಅಡುಗೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದಾಗ ಎಲ್ಲರು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಪೌಷ್ಠಿಕಾಂಷವುಳ್ಳ ಆಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ರೋಗವು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುವಂತೆ 'ಮಾತು ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಜಗಳವಿಲ್ಲ ಊಟ ಬಲ್ಲವನಿಗೆ ರೋಗವಿಲ್ಲ' ವೆಂದು ಗಾದೆ ಉಂಟು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಎಲ್ಲರು ಬೇರೆ ಸಂಬಂಧಿಕ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಹಬ್ಬಗಳು ಬಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹಳ ಖುಷಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬಗಳಿಗೆ ಎಂದೂ ಕೊನೆಯನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲ.

ಈ ಹಬ್ಬಗಳು ಸಹ ಒಂದು ತರಹದ ಕಾಲ ಚಕ್ರವಿದ್ದಂತೆ. ಪ್ರತಿ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಮತ್ತು ಅಮವಾಸ್ಯೆ ಬಂದರೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ದೀಪಾವಳಿ, ದಸರಾ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಹಬ್ಬಗಳು ಬಂದು ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ.

****